№ 29
D. 30. Stycznia.
ŚRODA.
ROK 1828.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
Zgon Marji Kazimiry Małżonki Jana III. 1716.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Kazimierz Wielki i *Esterka*, powieść z dziejów Polskich przez *Alexandra Bronikowskiego* wyjdzie na widok w *Warszawie* w drukarni Nr 463 obok Ratusza Głów: Druk tego pisma rozpocznie się w pierwszych dniach Lutego a skończy się około Wielkiej nocy. Chcący nabyć tanież to dzieło, mogą prenumerować w rzeczonej drukarni, tudzież w Księgarniach *Węckiego*, *Sztablera*, *Brzeziny* i w składzie *Ciechanowskiego* na Podwalu płacąc za exemplarz w 2ch Tomach złł. 6 gr: 20. Po wyjściu na widok, cena exemplarza będzie złł. 9.

Dnia 26 b. m. o godzinie 8 zrana rozstała się z tym światem *Marjanna z Madalińskich Łownacka*, zostawiwszy nieutulonego w żalu Małżonka dzieci i tych wszystkich, którzy znając bliżej przymioty iej serca, z uczuciem prawdziwej przyiaźni zawsze ią wspominać będą.

Dziś zimna stopni 3.

Odbyły się Sejmiki. Powiatu Sieradzkiego, w Sieradzu d. 24 b. m. pod Marszałkiem *Łukaszem Kobierzyckim*. Obrany na Posła JW. *Stanisław Kaczkowski* b: Deputowany z Gmin Obwodu Sieradzkiego, Dziedzic maiętności Bełchałowa.—*Powiatu Kalwaryjskiego*, d. 24 w Kalwarji, obrano na Posła JW. *Wincentego Gawrońskiego* Dziedzica dóbr Poieziory i Szukle, na Radców Woiewódzkich WW. *Franciszka Osipowskiego* i *Józefa Wiśniewskiego*.—*Powiatu Przasnyskiego*, w d. 24 i 25 w Przasnyszu pod laską Marszałka JW. *Tomasza Maiewskiego* Sędziego Pokoiu. Obrano na Posła JW. *Alexandra Kamieńskiego*, na Radców Woiewódzkich *Wincentego Gumowskiego* i *Stanisława Zakrzewskiego*.—Na Zgromadzeniu Gminnem Okręgu *Opatowskiego*, pod laską Marszałka JW. *Andrzeia Konarskiego*. Tenże JW. *Konarski* obrany Członkiem Rady Obywatelskiej Woiewództwa Sandomierskiego.

ROZMAITOŚCI.

Jan III. Król Polski, w wilją spotkania się z Turkami pod *Wiedniem*, przeieżdżał przez góry przykre i tak się utrudził iż pisał tego samego wieczora do żony: *Trudy marszu i brak żywności tak nas wycieńczyły iż moglibyśmy ielenia złowić w biegu.* Wtedy Król zostawał 14 godzin na koniu. Dla otyłości siadał on na konia po stołeczku lub też ze wzgórka.

Bale maskowe dawno u nas we zwyczaiu były. Znajdujemy ogłoszenie takiego balu za czasów *Augusta III.* w treści następuiącej: »Podaie się do wiadomości iż w domu Pana Konsyljarza *Szubalskiego*, Bal *en masque*, odprawiać się będzie 2 razy na tydzień w Niedzielę i Sobotę, którego JmćPan Konsyljarz na instancją przyiacioł swoich do tego pozwolił. Bilet kosztuie Tynfów 5. Jedzenia i trunków bardzo tanio dostać będzie można. Wszystkie pokoie do wszelakiej wygody ułożone są. Karety przed wspomnionym domem, znajdować się będą do przyprowadzenia i odprowadzenia *Masków*, od których każda osoba 1 Szostaki zapłaci.»

Wiadomości z *Stambułu* pod d. 31 Grudnia są następuiące: Porta kazała w tych dniach uwięzić bardzo bogatego kupca *Greckiego*, nazwiskiem *Bali*, oskarżonego o porozumienie z *Grekami*, którzy przedsięwzięli wyprawę przeciw wyspie *Scio*. Nieiaki *Emanuel Danesi*, który w roku 1821 został uwięziony a potem wygnany, miał być także teraz zaprowadzony do więzienia; lecz wcześnie uwiadomiony o losie iaki go czeka, ratował się ucieczką. *Ambargo*, włożone na okręty przeznaczone na morze *Czarne*, trwa ciągle, i słychać, iż ieszcze surowsze środki zostaną użyte względem żeglugi i rewizji statków. Między *Stambułem* a *Smirną* ma być wystawiona linja telegraficzna dokładna, czego uskutecznienie polecono inżenjerowi *d' Aste*, przybyłemu tu niedawno z *Egiptu*.

Większość członków Dywanu iest tego zdania, że Dwory Angielski i Francuzki naganią swoim Posłom wyiazd ze *Stambułu* i że nawet po wyieździe ich wojna nie wybuchnie. Zdaie się, że zdarzenie pod *Nawarynem* nie oświeciło ieszcze polityki *Tureckiej*; wszelako Sułtan i Mufti nie tyle się łudzą, i gdy pierwszy wszystko do wojny sposobi, tymczasem drugi używa wszelkich sposobów, aby obudzić w narodzie energją. — Niedawno w *Londynie* umarła Kucharka, w ciągu 87 lat życia, służyła n Pradziadka, Dziadka i Ojca, iednego z tamecznych Piwowarów, nie wychodziła z kuchni w tymże domu przez lat 40, i na godzinę przed zgonem, sporządziła doskonały Puding i Bewsztyk. Wdzięczny Pan, każe iej wystawić na smętarzu nader piękny pomnik. —

Nowy Paryzki *Almanach Żarłoków* donosi, że na początku teraźniejszych zapust wzrasta apetyt do iadła a umniejsza się ochota do tańców i konnych przeiazdek. Amatorowie win narzekaią na zeszłoroczne Szampańskie. — Doktor *Hufeland* dowodzi, że stosunek liczby mężczyzn do kobiet na całym okręgu ziemskim ma się iak 21 do 22. Ten stosunek nie zależy, podług niego, ani od wpływu klimatu lub planet, ani od indywiduów, ale iest nieiako wskazany przez naturę stałem usposobieniem matek. Doktor Hufeland to swoie zdanie licznemi doświadczeniami i obserwacjami potwierdza.

Niektóre wiadomości o Turkach. — Sułtan, iako następca Kalifów, łączy w osobie swoiej wszystkie władze, iest absolutnym panem, prawodawcą, arcy-kapłanem i najwyższym religji naczelnikiem. *Wielki Wezyr* iest namiestnikiem Sułtana, w iego imieniu rządzi, przy nim iest pieczęć Cesarska. Dowodzi osobiście wojskiem, rozrządza dochodami, mianuie na wszelkie urzędy administracyjne i wojskowe. Rzadko się zdarza aby Wielki Wezyr doczekał starości na swoim urzędzie, ieśli nie posiada trudnej sztuki stania się groźnym dla możniejszych, pozyskania miłości ludu, i ieśli nie iest bardzo potrzebnym Sułtanowi. Gdy W. Wezyr przymuszony iest oddalić się dla dowodzenia wojskiem, Sułtan mianuie tymczasowo *Kajmakana*, albo zastępcę, który pełni iego obowiązki. Na takiego zastępcę, przeznaczaią pospolicie Baszę o 3ch buńczukach. Do pomocy w prowadzeniu interesów przydaną iest W. Wezyrowi rada znaioma pod imieniem Dywanu. *Dywan* składał się dawniej z 6 zwyczajnych Wezyrów czyli Paszów trujbuńczucznych, maiących sławę z mądrości i rozsądku. Przybierano do tej rady *Muftego* (Kapłan najwyższy) i 2ch Kadyleskerów (sędziów) ilekroć do prawa się odwoływano. Nieco przed wstąpieniem swoiem na tron, *Selim III*, złożył tę radę z 12 najcelniejszych zgodności osób. Wezyr i Mufty są naczelnikami tej rady, pierwszy w charakterze naczelnego Cesarstwa Namiestnika w interesach świeckich, drugi iako

zastępca Sułtana w tłumaczeniu i powiernictwie prawa. Dziesięciu innych członków są: Kiaya-bej, Rejs-Effendi, Tersona-emini, Tsziau-bach i 2ch ex-rejs-effendych, i 2ch ex-teflerdars-effendych. *Kiaya-bej*, właściwie mówiąc, iest namiestnikiem Wezyra i gdy ten umrze pełni obowiązki. Zresztą wszelkie interesa idą przez iego ręce do Wezyra i wszelkie rozkazy Porty za iego dołożeniem się są wykonywane. *Rejs-Effendi* iest Sekretarzem stanu, Wielkim Kanclerzem Państwa, Naczelnikiem Kancelarji, Ministrem spraw zagranicznych. Podpisuie rozkazy Porty, wyiąwszy tyczących się wydatków woyny, traktuie z Posłami Europejskiemi bawiącemi w Konstantynopolu, słowem cokolwiek się ściąga do Mocarstw zagranicznych, cokolwiek ma związek z rządem zewnętrznym, przechodzi przez Rejs-Effendego; lecz nic on nie działa bez wiedzy i rozkazu Wezyra. *Tefterdar-effendi* uważa się iako Minister skarbu. *Tsze-lebi-effendi* iest poborcą ieneralnym od niektórych towarów zagranicznych, iako to: wina, bawełny, wełny i t. d. oraz rządcą tych funduszów i dozorcą ieneralnym gmachów woyskowych. *Tersana-emini* iest Ministrem marynarki. *Tsziau-bachi* iest Sekretarzem stanu, do niego się trzeba udać chcąc się widzieć z Wezyrem lub podać prośbę do Dywanu. Kapitan *Pasza* i *Kiaya* sułtanki Walidy, wzywani są na obrady nadzwyczajne. *Paszowie* są rządcami, dowódcami woiennemi i podskarbiemi swoich prowincji a wielu z nich dzierżawią razem podatki. Pasza trójbuńczuczny może karać śmiercią podwładnych urzędników swoich, i winien tylko Sułtanowi donieść o pobudkach które go do tego kroku skłoniły. Pasza dwójbuńczuczny nie ma tak obszernej władzy. —*Skąd powstało nazwisko, Porta Ottomańska?* *Mostader* ostatni Kalif z linji Abbassydów, pierwszej dynastji, kazał schować pod progiem główney bramy swego pałacu w Bagdadzie, sztukę sławnego kamienia czarnego z Meczetu Mekki, aby uczynił tę bramę szanowniejszą dla swoich poddanych. Próg ten dosyć był wzniesiony i nikt nań nie wstępował tylko na klęczkach, przyłożywszy kilka razy czoło i usta do kamienia, który za świętość poczytywano. Trzeba było iść przez tę bramę, chcąc prosić o iaką łaskę Kalifa. Wnet tę świętą i szanowną bramę nazywano szczególnym wyrazem *Porta* i brano ią w potoczney mowie, za pałac, dwór, mieszkanie panuiącego, dla którego najszanowniejsze i najpodlejsze wyrządzano obrzędy. Takie użycie przeszło do Turków i Persów, a Ottoman I Cesarz Turecki przydał do słowa Porta, *Ottomańska*.

Ostatnia wiadomość z *Londynu* zdaie się zapewniać, że pierwszym Ministrem Angielskim, mianowany został Xże *Welington*. — Dzienniki Paryzkie są napełnione domysłami kto znowu wejdzie do Ministerjum; mówią że oddali się Biskup *Hermopolitański*, a zostaną Ministrami PP. *Szatobryan* i *Roie Kollar*. — Słychać że *Jbrahim* ma zamiar stoczyć walkę z Lordem *Kochran*.

Myśli.—Jeśli nie możemy szacować ludzi, nauczmy się przynajmniej im wybaczać i pamiętajmy że sami potrzebuiemy pobłażania drugich.— Szanujmy ustawy naszych Ojców; ale ieszcze staranniej zachowujmy prostotę, odwagę i cnoty, które uczyniły ich szanownymi.—Poezja w ogólności, powiedział ieden Filozof, bardziej psuie niż kształci rozum, bo zmyślenie iej istotą a przesada własnością. — W kraiach, gdzie mało myślą, nie masz dobrych rzemieślników. W Hiszpanji, wszelkie rzemiosła są w zaniedbaniu, w Anglji do najwyższego doszły szczebla. — Obawiać się i żądać są dwie wielkie sprężyny działań ludzkich. — Największe prawdy są tylko przesądami dla pospólstwa, bo ro-

wnież iak błędy chwyta ie bez rozwagi.

Szarada.

Pierwsze z 3ciem potrawa, drugie na wspak w wo- (dzie,
Wszystko przy piwie, wódcę lub miodzie.

(Zeszła Szarada *Damaszek.*)

DONIESIENIA.

Wyszedł z druku, za zezwoleniem Rady Administracyjnej Królestwa Pols:, *Akt Oskarżenia Prokuratora Jeneralnego przy Sądzie Sejmowym, w sprawie teraz w tymże sądzie toczącej się.* Nabyć można w Księgarni Zawadzkiego i Węckiego, oraz po Kantorach Kurjera Warsza:, także w Drukarni przy ulicy Senatorskiej Nr 463, obok Głów: Ratusza i Księgarni Brzeziny. Exemplarz na papierze ordynaryjnym zł. 3 gr: 10; na lepszym zł: 4.

Dom przy ulicy Piekarskiej pod Nr 125, z wolnej ręki do sprzedania.

W Pyrach pod Syreną, 9 wiorst od Warszawy czyli na w pół drogi na szose od Warszawy do Piaseczna. Podpisany Oberżysta w skutku żądania W. Osób licznie zgromadzonych na poprzednim Balu przez niego tu wydanym, ma sobie za miły obowiązek zawiadomić szanowną Publiczność, iż iest iego zamiarem wydać powtórny Bal dnia 31 Stycznia r. b. to iest w następuiący Czwartek, z zapewnieniem że przynaylepszej usłudze wszystkie Trunki i iedzenia w naylepszym gatunku i za pomierną cenę będą. Bilet wnijścia kosztować będzie złł: 4 iedynie na fundusz opłacenia Muzyki, która się z nie małym kosztem z Warszawy sprowadzać będzie.— *B. Joachimowicz* Oberżysta.

Skład Win Karóla Balke od lat kilkunastu exystuiący przy ulicy Wierzbowej pod Nr 473 Lit: B. na dole w Piwnicy w domu Petyskusa, maiący chęć całkiem do Wielkanocy wyprzedania się z różnych gatunków Win iako to: Francuzkich, Węgierskich i wszelkich innych, poleca się przeto łaskawej Publiczności, iż wszelkie Wina podług naymierniejszej ceny sprzedawać będzie tak w Oxewtach iako i Butelkach, oraz są w tymże Składzie próżne sztuki (stükfaesser) od 4 do 13 Oxeftów zawieraiących w sobie, za pomierną cenę do sprzedania.

Na Krakowskim Przedmieściu pod Nr 369, obok Odwachu, iest od Wielkiej Nocy do naięcia Lokal ze wszech miar wygodny, sam w sobie położony, widok na Wisłę maiący, z 6ciu Pokoi, Kuchni Angielskiej i Spiżarni składaiący się, niemniej Stajni, Wozowni, Drwalni, Góry dla bielizny i dwóch Piwnic. Dowiedzieć się u właściciela domu w officynie po prawej ręce na pierwszem piętrze mieszkaiącego.

Osoba dobrze wychowana, zdolna towarzyszyć Damie, doznawszy przeciwności losu, życzy stósownego miejsca. Kto raczy ią wezwać, niech przyśle bilet do Drukarni Kurjera pod Adressem a Madame S. P.

Posiadaiący ięzyk Francuzki, Niemiecki i Rossyjski, udowadniaiący zaszczytnemi dowody zdatności Rządcy domu, Marszałka lub Rządcy Ekonomicznego, życzy sobie wnijść w podobne obowiązki w Stolicy lub na Prowincji wraz z Żoną Paryżanką posiadaiącą ięzyk rodowity Francuzki i ukwalifikowaną na Guwernantkę, mieszkanie podaiącego iest przy ulicy Tłomackiej pod Nr 600, u Murgrabiego.

Na pierwszą hypotekę znacznego domu w Warszawie, potrzebną iest pożyczka Kapitału za umiarkowaną opłatą. Maiący chęć wypożyczenia takowego w iakiejkolwiek wielkości, zgłosić się raczy do właściciela Possessji przy ulicy Sto Krzyskiej pod Nr 1337. na dole tamże mieszkaiącego.

Zawiadamia się niniejszym prześwietną Publiczność, iż z mocy upoważnienia wysokiego Prezydji Tryb: Cywil: Iwszej Instan: Woiewództwa Mazowieckiego dnia 26 Stycznia 1828 r. udzielonego i na żądanie sukcessorów ś. p. Stefana Dobrycza w dniu 11 Lutego r. b. to iest w Poniedziałek i w następuiące dnie o godzinie 9tej zrana i 3ciej z południa sprzedaną zostanie przez publiczną Licytacją częściowo, znaczna partja Win Węgierskich starych w butelkach, z lat 1774, 1798, 1806, 1811, w naylepszych gatunkach za gotowe pieniądze w Magazynie Handlu pod firmą Stefan Dobrycz przy ulicy Krakowskie Przedmieście i Senatorskiej w Warszawie pod Nr 455 i 456, znajduiącego się.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż Aukcja na przedmioty iako to: Cegły wypalonej 5000, Balów sztuk 40, i t. p. tu w Warszawie przy ulicy Sliskiej w domu Nr 1458, w dniu 31 m. i r. b. o godzinie 10tej zrana za gotowe pieniądze więcej daiącemu odbędzie się.— *Andr: Tryllerowicz K. T. C.*

Panna dobrej Konduity przy Rodzicach bawiąca, usposobiona do robot ubiorów Damskich, życzy sobie przyiąć obowiązek rocznie lub dłużej tu w Stolicy; bliższa wiadomość o zamieszkaniu w Drukarni Kurjera.

TEATR. Jutro Traiedja ***Hiszpanie w Peru** czyli śmierć wódza Rolli.*